"YENİ EĞİLİMLER" SERGİLERİ

Nilgün SALUR[1]

ÖZET

Türkiye'de süregelen plastik sanat gösterilerine yeni bir hareket kazandıran "Yeni Eğilimler" sergileri, Çağdaş Türk Sanatının sınırlarını genişletmesi ve sanatçıya yeni biçim ve düzenlemelerde deneyim kazandırması açısından önemli bir yer tutmaktadır. Sergiler, Eski-Yeni, Doğu-Batı gibi çeşitli kavramların tartışılmasında ve sanatçıların dünyadaki sanat hareketlerini yakından izlemesinde etkili olmuştur. Bu sanat hareketleriyle hızlı bir sentez sürecine girilmiştir. Çalışmada, sanatçıların estetik, sosyal ve politik konuları göz önünde bulundurarak çarpıcı ve "yepyeni" olma iddiasıyla ürettikleri eserleriyle, ortaya çıkış süreçleri araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeni, eğilim, çağdaş, ikonografik, sergi

[1] Yrd.Doç. Nilgün Salur, Anadolu Üniversitesi, Engelliler Entegre Yüksek Okulu, Grafik Bölümü, Yunus Emre Kampüsü 26470 Tepebaşı/Eskişehir, nsalur(at)anadolu.edu.tr

"NEW TRENDS" EXHIBITIONS

ABSTRACT

"New Trends" exhibitions which has added an acceleration to ongoing plastic art exhibitions in turkey, has played an important role in extending the borders of the modern turkish art and enriched our culture by supplying experience to artists at new forms and arrangements/installations. Exhibitions played role at discussing concepts like Old-New, East-West and helped artists to keep an eye on global artistic movements. It has been gone under a fast synthesis process in such creations. In this study artists works which they produced by taking esthetical social and politic issues into consideration and having a claim of being striking and "brand new" and the production process of the works are examined.

Keywords: New, trend, contemporary, iconographic, exhibition

GİRİŞ

Ülkemizde süregelen plastik sanat gösterilerine yeni bir ivme kazandıran "Yeni Eğilimler" sergileri Çağdaş Türk Sanatına da, sanatın sınırlarını genişletmesi, sanatçıya yeni biçim ve düzenlemelerde deneyim kazandırması açısından kültürümüzün zenginleşmesinde önemli bir yer tutmuştur. Bununla birlikte sanatçıların tavrı ve manifestoları düşünce bağlamında özetlenerek, araştırmanın sınırlarını belirlemiştir.

Çağdaş sanat tarihinin en önde gelen eleştirmenlerinden Rosenberg sanatta "Yeni" kavramını şöyle tanımlar: "Sanatta yenilik geleneğini yaratan şey, sanatın etkilediği kişilere onların farkında olmadan varsaydıkları arzuları, fikirleri, mitleri verebilmesidir. Bu gelenekte süreklilik gösteren tavır toplumda, sanatta alışılmış kavramlara karşı çıkmaktır. Bu tavır yok olduğunda yaratı durur". ' "Batı'da "Yeni", toplumdaki maddi koşulların (teknolojik öğeler, üretim ilişkileri) yenilenmesi ile birlikte geleneksel ve varolan değer sistemlerine başkaldırarak olmuştur.' Yani "Yeni" yaşamdan kaynaklanmıştır. Türkiye'de ise her ne kadar altyapıda değişmeler olmuşsa da, asıl değişim üstyapıda, ideoloji ve kültürde hız kazanmıştır. "Yeni", Batılılaşma olarak kültürümüze girmiş, kültürümüzü etkileyen altyapı koşulları değil, Batı olmuştur. Batı değiştikçe, bize yansıyan her yeniliği göğüsleyen kuşaklar, birbirleri ile kimi zaman organik bağlar kurmuş, kimi zamanda bu bağı oluşturamadan modernleşme bunalımıyaşamışlardır'(http://www.sanatteorisi.com/sanatteorisi.asp?sayfa=Makaleler &icerik=Goster&id=2643).

' "Yeni"yi Batı'da aramanın yanlışlığını fark eden bazı sanatçılar bu defa "Doğu"da, geleneklerde özgün kültür motifleri aramaya başlamışlardır. Buna Nurullah Berk'in kilim ve hat motiflerine duyduğu ilgiyi, Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun halk sanatına eğilişini, bugünkü genç sanatçılardan minyatür üslubunu ve düzenlemesini modern görüntülere uygulayanları örnekler arasında gösterebiliriz. Nurullah Berk ve Bedri Rahmi Eyüboğlu gibi sanatçılar, batılılaşmanın getirdiği olumsuzlukları azaltmak ve yeni alanlar açma konusunda çaba göstermişlerdir. Bunula birlikte Bedri Rahmi Eyüboğlu, Türk ressamına açık ve rahat bir tavır getirmiştir ki, bu aynı zamanda çağcıldır' (Aksüğür, 1981:36).

Birçok sanatçı "Doğu" ve "Batı" kökenli kavram ve biçimleri yerli dinamiklere uyguladığı zaman doğabilecek zorlamayı içerik ve biçim bütünlüğüne bağlı kalarak özgün yaratıcılığa dönüştürmüş, yeni biçim, kavram ve düzenlemelerin oluşumuna yol açmıştır. 'Sanat tarihimizde, belki de bu sergilere zemin hazırlayan oluşumlardan biri olan D Grubu (Eylül 1933'te ressam Nurullah Berk, Abidin Dino, Zeki Faik İzer, Elif Naci, Cemal Tollu ve heykelci Zühtü Müritoğlu tarafından kurulmuş ve 1947'de dağılmıştır.), etkinlik gösterdiği yıllarda olumlu ve olumsuz tepkilere yol açmıştır. Özellikle biçim ve düzene dönük araştırmalar D Grubu'nun

çalışmalarını oluştururken Türk resmine getirdikleri toplumsal eleştirel bilinç 1970'li yıllarda gerçekleşen çalışmalara daha olgun bir ortam hazırlamıştır. Zamanın sanatçı ve yazarlarından bir grup sanatçının resimden anlamadıklarını, halkında yeni akımları kabul edemediğini öne sürmüşlerdir. Tüm tepkilere karşın D Grubu'nun, nesneleri oldukları gibi kopya eden ve giderek akademikleşen anlayışlara karşı çıkması, bir tartışma ortamının doğmasını sağlamış, biçimsel de olsa yeni anlayış ve arayış içinde kaynaştırıcı, bağdaştırıcı bir yapıda gelişmiştir' (Dal, 1997:416-417). Sonuç olarak toplum, halk kültürü kökenli çıkışlardan minyatürün modern görüntülere uygulanışına, kırsal imgelerin geometrik uygulamalarından mutlak geometrik araştırmalara, pop sanattan ilham almış toplumcu araştırmalardan kavramsal sanata kadar farklı çalışmalara tanık olmuştur. Bu oluşumlar da "Yeni Eğilimler" sergilerine kaynak oluşturmuştur.

"Yeni Eğilimler" Sergileri

'İstanbul Sanat Bayramı'nın temel etkinliklerinden biri olan "Yeni Eğilimler" sergileri, 1977-1987 yılları arasında, düzenli olarak iki yılda bir toplam 6 sergi gerçekleştirilmiş, ancak Sanat Bayramı'nın kesintiye uğramasıyla "Yeni Eğilimler" sergilerine ara verilmiştir. Yedinci ve son sergi ise, yedi yıl aradan sonra, 1994 yılında açılmıştır' (http://cetinbilgin.blogspot.com/2008/05/yeni-eilimler-sergileri.html).

' "Yeni Eğilimler" sergilerinde Minimalizm, Op, Pop, Kavramsal, Çevre Sanatı, Foto-Gerçekçilik gibi birçok Batılı çağdaş akımlar bir moda rüzgarı gibi sanat dünyamıza girmişlerdir. Sergiye katılan sanatçıların "öncü" ve "kavramsal" çalışmalar yapmaları teşvik edilmiştir. Ancak açılan sergilerin temasına kavram, her yapılan çalışmaya kavramsal gibi nitelemelerin çok kolay verildiği görülmüştür. Kimi zaman da geleneksel üretimin dışında kalan yapıtlar, kavramsal başlığı altında değerlendirilmiştir' (Bunulday, 2010:171).

1977'de ilk kez yer alan "Yeni Eğilimler" sergisinde Hasan Safkan'ın yontusu, Ergin İnan'ın baskıları ve Balkan Naci İslimyeli'nin çalışmaları Türkiye'ye özgü olduğu kadar uluslararası çağdaş nitelikte yapıtlar arasına girmiştir. ' "Yeni Eğilimler" sergileri, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nin, çağdaş sanat ortamının dinamiklerini belirlemek, sanatı halkla birleştirmek ve sanatı yaygınlaştırmak amacıyla düzenlediği İstanbul Sanat Bayramı kapsamında yer alan bir sergi etkinliği olarak sanat tarihinde yerini almıştır. 1975-76 yılında, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nin o günkü koşullarını saptayan ve ileriye yönelik planlar yapmak için Planlama-Programlama Grubu oluşturulmuştur. "Bu grup, 1977 yılında yayımladığı Güzel Sanatlar Üniversitesi perspektivi içinde Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nin geleceği üzerine bir araştırma başlıklı raporla kurumun gelecek yıllardaki yapılanmasına ilişkin önerilerde bulunmuştur. İlkinin düzenlendiği 1977 yılında 1.

İstanbul Sanat Bayramı Kataloğunda amaç şöyle açıklanmıştır: *"Türk sanatına evrensel ilişki boyutları kazandırmak, sanat ortamına canlılık, yoğunluk getirmek, sanatın toplumsal işlevini halkla bütünleşecek bir biçimde ortaya koymak"*. Sanat Bayramı'nın temel etkinlikleri olarak sempozyumlar, sergiler, konserler, film ve tiyatro gösterileri de düzenlenmiştir. Sanat Bayramı, tüm sanat dallarının bir arada ele alınması bakımından bütünlükçü bir yapı sergileme amacını taşımaktadır' (http://cetinbilgin.blogspot.com.tr/2008/05/yeni-eilimler-sergileri.html).

1. İstanbul Sanat Bayramı Düzenleme Komitesi, 'Prof. Adnan Çoker, Prof. Hüseyin Gezer, Prof. Önder Küçükerman, Prof. Dr. Bülent Özer, Prof. Esat Süher, Doç. Mehmet Çubuk ve Sami Şekeroğlu'ndan oluşmuştur. "Yeni Eğilimler" sergisi, 22 Ekim-13 Kasım 1977 tarihleri arasında gerçekleşir. Serginin mekânları, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Osman Hamdi ve Mimar Sinan Salonları, Sinema-Televizyon Enstitüsü, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi, Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, Karikatür Müzesi ve Maçka Sanat Galerisi olarak belirlenmiştir. "Yeni Eğilimler" sergisinde; Şükrü Aysan, Tamer Akakıncı, Balkan Naci İslimyeli, Osman Dinç, Serhat Kiraz, Hasan Safkan, Rahmi Aksungur, Hayri Karay, Ferit Özşen, Koray Ariş, Tülay Baytuğ, Ergin İnan, Asım İşler, N. Fehmi Erdoğdu, Selma Erbayar, Stane Jaodic, Enver Kaljaniç, Mehmet Asatekin, İbrahim Akyürek, Ali Cengizkan, Alper Uygur, Constantin Ciosu, Stephan Despodoff ödül kazanan sanatçılar olmuşlardır' (http://cetinbilgin.blogspot.com.tr/2008/05/yeni-eilimler-sergileri.html).

Jale Erez, 1977'de düzenlenen "Yeni Eğilimler" sergisinde çok yeni olan sanat eserleri hakkında izleyicilerin birçoğunun, Şükrü Aysa'nın "Pentür I, II, III", Hasan Safkan'nın "İsimsiz" gibi soyutlamaları karşısında "ne düşünmeleri gerektiği" sorusunu sorduklarını belirtmiştir (Görsel 1.), (Erzen, 1977:297). Sezer Tansuğ ise sergiye katılan sanatçıların büyük bir bölümünün ifadeci, anlatımcı eğilimlerinin plastik zorunluluklarla büyük ölçüde bağdaştırarak yeni bir kuşak hareketinin kabul edilme noktasına geldiğini ifade etmiştir (Tansuğ, 1986:294). Bu bağlamda ülkemizde hem izliyeciler hemde sanatçıların çağdaş nitelikte, evrensel boyutları yoğun olan algıyı ve bilinci irdeleyen toplumsal beğeniyi geliştiren Türk çağdaş sanatının başlangıcı sayılabilecek bir dönem başlamıştır.

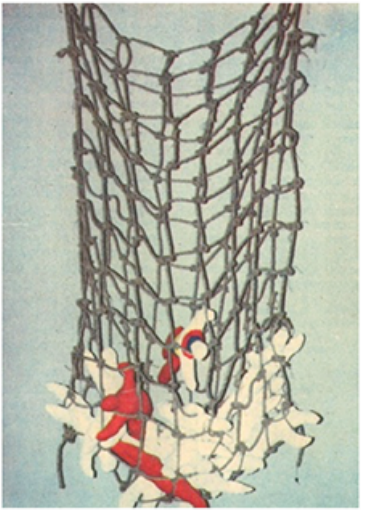
Görsel 1. Hasan Safkan, "İsimsiz", 1977

'24-28 Ekim 1977 tarihleri arasındaki "2000 Yılına Doğru Sanatlar Sempozyumu"yla da büyük yankı uyandıran 1. İstanbul Sanat Bayramı'nı, 15-26 Ekim 1979 tarihleri arasında düzenlenen 2. İstanbul Sanat Bayramı izler. Bu etkinlikler ve sergiler genç sanatçı kuşağının, yeni deneyimlere yönlendirilmesi ve Türk sanat ortamına farklı eğilimlerin taşınmasında bir köprü rolü üstlenmiştir. Etkinliği düzenleyen komite; Prof. Orhan Şahinler, Prof. Ali Teoman Germaner, Prof. Mehmet Çubuk, Öğr. Gör. Nur Koçak, Dr. Haydar Karabey, Öğr. Gör. Hilmi Yavuz, Prof. Sadun Ersin'den oluşmuştur. İkinci "Yeni Eğilimler" sergisi, 15 Ekim 1979 tarihinde İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Osman Hamdi ve Mimar Sinan Salonları ile Güzel Sanatlar Parkı'nda açılmış; ana serginin yan etkinlikleri olarak da çok sayıda sergi etkinliği düzenlenmiştir' (http://cetinbilgin.blogspot.com/2008/05/yeni-eilimler-sergileri.html).

'İkinci "Yeni Eğilimler" sergisinde, Serhat Kiraz, Tamer Akakıncı, Erol Kınalı, Neşe Erdok, Mehmet Y. Özel, Mustafa Ata, Şenol Yorozlu, Azade Köker, Ragıp Erdem, Ayşe Erkmen, Mehmet Güleryüz, Gürel Yontan, Kemal İskender ödül kazanan sanatçılar olmuşlardır' (Arat, 2014:379).

Görsel 2. Ayşe Erkmen, 1979

Görsel 3. Erol Kınalı, 1979

Görsel 4. Neşe Erdok, "Üçlü Yağlıboya", 1979

Görsel 5. Kemal İskender, "Çemberde Niyet ve Van Eyck", 1979

'1981 yılında yapılan üçüncü "Yeni Eğilimler" sergisi o güne dek izlenmiş bazı plastik öğelerin çağdaş sanatımızda süreklilik göstermeye başladığının belirtilerini taşımaktadır. Jale Erzen'in de vurguladığı gibi Anadolu sanatında görülen simetriden başlayarak farklılaşan düzenleme, çeşitleme, Türk mimarisinde kübik biçimin kazandığı yumuşaklık Hasan Safkan'ın yontusunda görüldüğü gibi etkinlikte bronz madalya alan İlgi Adalan'ın seramik panosundaki kesitlerde de çarpıcılığını korumuştur. Balkan Naci İslimyeli'nin "Köpekli Yaşlı Kadın"ında imgenin ortalanması ve imgenin seyirciye dönük olması izlenmiştir' (Görsel 6.), (Erzen, 1977:307). 'Nur Koçak dünyada yaygınlaşmayı sürdüren yoğun iletişim olgusunun sanata yansıması sayılan "Posta Sanatı" yapıtının asker desenleri serisiyle altın madalya alırken, Füsun Onur ve İlgi Adalan'da ödül kazanan diğer sanatçılar olmuşlardır' (Tansuğ, 1986:295).

Görsel 6. Balkan Naci İslimyeli**,** "Köpekli Yaşlı Kadın", 1977

Aydın Ayan'ın "Bir Memleketin Simgesi Portresi"nde tuvali boydan boya kesen mezar taşlarında, Ercan Süelden'in "Oyun Başlıyor" adlı yağlıboyasındaki gözünü seyirciye diken Şahmaran'da, Ahmet Öner Gezgin'in bireyin kendini tanımada çektiği zorluğu, fotoğraf serisinde etkin plastik öğe olarak ortaya çıkmıştır (Görsel 7).

Görsel 7. Aydın Ayan, "Bir Memleketin Simgesel Potresi", 1980

Bu sergiler, Çağdaş Sanat tarihimizi daha kapsamlı olarak incelememizi, oluşum sürecindeki kültürümüzü ve ideolojimizi tanımlamada yarar sağlayacaktır. Bir bakıma ikonografik özellikler taşıyan bu biçim ve kavram, ikonun geleneksel olarak değindiği dini duygulara, metafizik değerlere çağrışım yapmadan çağcıl bireyselliğe yönelerek, bireysel ve toplumsal bilinci ruhbilimsel yöntemlerden yararlanarak irdelenmeye olanak tanıyacaktır' (Aksüğür, 1981:37).

Görsel 8. Gülsün Karamustafa, "Yarabbim Sen Bilirsin"

Bu sergide de geçmişte olduğu gibi Toplumsal Gerçekçi ve Eleştirel Gerçekçi tavırlı çalışmalar sergilenmiştir. İbrahim Örs "Tüccar"ın maddeleşmesini, Handan Börtüçene "Kafesten Çıkamayan Kadın"ı bunlara örnek gösterilebilir (Görsel 9.).

Görsel 9. Handan Börtüçene, "Kafesten Çıkamayan Kadın", 1981

Nur Koçak Foto-Gerçekçilik'in ayrıntı zenginliği ve katı gerçekçiliğinden uzaklaşarak Posta Sanatı ile bütünleştirdiği yapıtlarında düşle gerçek arasındaki çelişkiyi irdelenmiştir. Piyasanın bize sattığı çiçekli aşk rüyalarımız adlı bir seri kartpostal da, fotoğraf çıkışlı yorumlanan desenlerde, duyguları bastırılmış ürkek insancıkların rüyaları konu edilmiştir' (Görsel 10.) (Aksüğür, 1981:37).

Görsel 10. Nur Koçak, Posta Sanatı, 1981

'Füsun Onur'un gümüş madalya alan "Resimde Üçüncü Boyut-İçeri Gel" adlı üç boyutlu yapıtı izleyiciyi başka bir düşe çekmiştir. Sanatçı yaldızlarla kaplı gök mavisinin oluşurduğu iç mekana izleyici davet etmiş, sonra o dünyayı seyre dalalım diye bize bembeyaz çarşafıyla kaplı küçücük bir karyola göstermiştir. Sergide başka yaklaşımlar da yer almıştır. Halk kültürü kökenli Ahmet Özel ve Gülsüm Karamustafa'nın araştırmaları dikkat çekmiştir. Çevre Sanatı ve Yerleştirmeler yapan kavramsal çıkışlı sanatçıların çalışmaları ilgiyle izlenmiştir'. Böylece sergi toplumumuzda etkin olabilecek kavramsal sanat türünün kültür özelliklerimizle daha yoğun ilişkiler kurmasına olanak sağlamıştır (Aksüğür, 1981: 37).

'1983 Yılında, 4. İstanbul Sanat Bayramı "Yeni Eğilimler" sergisi'nin bir bölümünü, Şükrü Aysan'ın girişimiyle düzenlenen "Betiksanat" bölümü oluşturmuştur. Betiksanat'a, Türk sanatçıların yanı sıra, İngiltere, İtalya, Amerika ve Yugoslavya gibi ülkelerden de katılım sağlanmıştır. Uluslararası katılımın sağlanması ve sanatın evrensel boyutlarda tartışmaya açılması bakımından Betiksanat Bölümü, "Yeni Eğilimler" sergisi'nin en dikkati çeken girişimlerinden biri olmuştur. Dördüncü "Yeni Eğilimler" sergisi'nde, diğer üç sergide olduğu gibi ödüller, geleneksel resim ya da heykel yerine "Yerleştirme"lere verilmiştir. Gürel Yontan, Tomur Atagök, Yılmaz Aysan ödül kazanan sanatçılar olmuşlardır' (http://cetinbilgin.blogspot.com/2008/05/yeni-eilimler-sergileri.html).

'14 Ekim-8 Kasım 1985 tarihleri arasındaki 5. İstanbul Sanat Bayramı kapsamında, Yeni "Yeni Eğilimler"nin yanı sıra, 14-18 Ekim 1985 tarihleri arasında "Sanat ve Gençlik" Sempozyumu düzenlenmiştir. 1985 yılı, Birleşmiş Milletler tarafından Dünya Gençlik Yılı ilan edilmiş ve 5. İstanbul Sanat Bayramı'nın ana teması da, bu doğrultuda "Sanat ve Gençlik" olarak belirlenmiştir. Beşinci "Yeni Eğilimler"

Sergisi'nde; Fatoş Beykal-Lale Özgüder, Handan Börüteçene, Balkan Naci İslimyeli, Mine Terme, Zekai Ormancı, Şeyma Reisoğlu, Haluk Gedik ödül kazanan sanatçılar olmuşlardır. 13 Ekim-6 Kasım 1987 yılları arasında düzenlenen 6. İstanbul Sanat Bayramı'nın yan etkinliği olarak 13-16 Ekim 1987 tarihleri arasında "Sanat ve Kitle İletişimi" Sempozyumu düzenlenmiştir. Mustafa Ata, Server Demirtaş, Gülsün Karamustafa, Gürcan Küçükoğlu ve Kadri Özayten ödül kazanan sanatçılar olmuşlardır' (http://cetinbilgin.blogspot.com/2008/05/yeni-eilimler-sergileri.html).

'Beşinci "Yeni Eğilimler" Sergisi'nin seçici kurulu; Erdağ Aksel, Mehmet Ergüven, Saim Bugay, Neşe Erdok, Yılmaz Zenger, Adnan Çoker, Ergin İnan ve Özer Kabaş'tan oluşmuştur. 03-31 Mart 1994 tarihleri arasında gerçekleşen 7. İstanbul Sanat Bayramı kapsamındaki 7. "Yeni Eğilimler" sergileri, Mimar Sinan Üniversitesi Osman Hamdi Salonu ve İstanbul Resim Heykel Müzesi Şeker Ahmet Paşa Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Fatoş Beykal, Mustafa Horasan, Sezai Özdemir, Hüseyin Suna, Sinan Demirtaş, Tanju Demirci, Çetin Bilgin ödül kazanan sanatçılar olmuşlardır' (http://cetinbilgin.blogspot.com/2008/05/yeni-eilimler-sergileri.html).

Sonuç

"Yeni Eğilimler" sergileri, o dönemdeki Çağdaş Türk Sanatı sanatçılarının tümünü kapsamamaktadır. Türk kültürünün bütününde olduğu gibi Plastik Sanatlarımızda da tam bir Doğu-Batı sentezi oluşmamıştır. Ancak bu sergiler Eski-Yeni, Doğu-Batı gibi çeşitli kavramların tartışılmasında ve sanatçıların dünyadaki sanat hareketlerini yakından izlemesinde etkili olmuştur. Bu etkilenmeler ile sanat alanında hızlı bir değişim sürecine girilmiştir. Bu süreç, sanatçıların estetik, sosyal ve politik konuları göz önünde bulundurarak çarpıcı ve "yepyeni" olma iddiasıyla ürettikleri eserleriyle halen devam etmektedir.

KAYNAKLAR

Aysan, Ş., (2001). Türkiye'de Çağdaş Sanata Katkı ve Tanıklık. 11.12.2015, http://www.sanattanimitoplulugu.org/turkiye'de%20cagdas%20sanat.htm adresinden erişildi.

Bek Arat, G., (2014). 1970-1980 Yılları Arasında Türkiye'de Kültürel ve Sanatsal Ortam. İstanbul: Salt/garanti Kültür Aş.

Bek Arat, G. (2002). Çağdaş Türk Sanatında Bir Sergi Oluşumu ve Sanat Ortamına Etkileri:bienaller. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını, (9), s.41-57.

Bilgin, C., (2008). Yeni Eğilimler Sergileri. 10.08.2015, http://cetinbilgin.blogspot.com/2008/05/yeni-eilimler-sergileri.html adresinden erişildi.

Bunulday, S., (2008). 1975-2005 Arası Türkiye Sanat Üretiminde "Toplu Sergiler" ve "Kavramsallaştırma". Yayımlanmamış Doktora Tezi, T.C. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Batı Sanatı ve Çağdaş Sanat Programı, İstanbul.

Bunulday, S., (2010). 1975-2005 Yılları Arası Türkiye Sanat Üretiminde "Toplu Sergiler" ve "Kavramsallaştırma". Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (1), s.51-60.

Çalışlar, A., (2006). "Sanatta Yenilik ve Sanatsal Gelişme" 01.09.2018, http://www.sanatteorisi.com/sanatteorisi.asp?sayfa=Makaleler&icerik=Goster&id=2643 adresinden erişildi.

Çolak, B., (2011). "Ondokuzuncu Yüzyıldan Günümüze Türkiye'de Değişen Sergileme Kavramı, Sergi Etkinlikleri ve Sergi Mekânları". (19), s.1-8. 12.15.2015, http://dergipark.gov.tr/ataunigsfd/issue/2607/33546 adresinden erişildi.

Dal, En., (1997). 1. Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi içinde (416-417). İstanbul: Yem Yayın.

Erzen, J., (1977). Türk Sanatında "Yeni Eğilimler" ve Sanat Bayramı. O. D.T.U. Mimarlık Fakültesi Dergisi, (2), s.297-310.

Germaner, S., (1996). 1960 Sonrası Sanat Akımlar, Eğilimler, Gruplar, Sanatçılar. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Özayten, N., (1992). Mütevazı Bir Miras - Batı'da Obje Sanatı/ Kavramsal Sanat/ Post-kavramsal Sanat ve Türkiye'de 1965-1992 Yılları Arasındaki Benzer Eğilimler. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Anabilim Dalı, İstanbul.

1. Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi., (1997). s.419. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.

Tansuğ, S., (1986). Çağdaş Türk Sanatı. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tansuğ, S., (1990). Türk Resminde Yeni Dönem. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Aksüğür, İ., (1979), "Yeni Eğilimler Sergisi değişik sanat dilleri, çeşitli araç ve gereçleri bir araya getiriyor", Milliyet Sanat, Sayı: 340

Aksüğür, İ., (1981), "1981 'Yeni Eğilimler' sergisi ışığında cağdaş Türk sanatı ve eleştiri", Milliyet Sanat, Sayı: 34

15-26 Ekim 1979, Program Kitabı. 2. İstanbul Sanat Bayramı. İstanbul: İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, 1-23.

22-25 Ekim 1979, 3. Gün Bildirileri. 2. İstanbul Sanat Bayramı-Türkiye'de Sanat Eğitimi Sempozyumu. İstanbul: İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, 1-18.

GÖRSEL KAYNAKÇA:

Görsel 1. Hasan Safkan, "İsimsiz", 1977

Erzen, J., (1977). Türk Sanatında "Yeni Eğilimler" ve Sanat Bayramı. O. D.T.U. Mimarlık Fakültesi Dergisi, (2), s. 299

Görsel 2. Ayşe Erkmen, 1979

Aksüğür, İ., (1979), "Yeni Eğilimler Sergisi değişik sanat dilleri, çeşitli araç ve gereçleri bir araya getiriyor", Milliyet Sanat, Sayı: 340, Sayfa: 4

Görsel 3. Erol Kınalı, 1979

Aksüğür, İ., (1979), "Yeni Eğilimler Sergisi değişik sanat dilleri, çeşitli araç ve gereçleri bir araya getiriyor", Milliyet Sanat, Sayı: 340, Sayfa: 5

Görsel 4. Neşe Erdok, "Üçlü Yağlıboya", 1979

Aksüğür, İ., (1979), "Yeni Eğilimler Sergisi değişik sanat dilleri, çeşitli araç ve gereçleri bir araya getiriyor", Milliyet Sanat, Sayı:340, Sayfa: 6

Görsel 5. Kemal İskender, "Çemberde Niyet ve Van Eyck", 1979

Aksüğür, İ., (1979), "Yeni Eğilimler Sergisi değişik sanat dilleri, çeşitli araç ve gereçleri bir araya getiriyor", Milliyet Sanat, Sayı:340, Sayfa: 4

Görsel 6. Balkan Naci İslimyeli**,** "Köpekli Yaşlı Kadın", 1977

Erzen, J., (1977), Türk Sanatında "Yeni Eğilimler" ve Sanat Bayramı. O. D.T.U. Mimarlık Fakültesi Dergisi, (2), Sayfa: 302

Görsel 7. Aydın Ayan, "Bir Memleketin Simgesel Potresi", 1980

Aksüğür, İ., (1981), "1981 "Yeni Eğilimler" sergisi ışığında cağdaş Türk sanatı ve eleştiri", Milliyet Sanat, Sayı: 34, Sayfa: 35

Görsel 8. Gülsün Karamustafa, "Yarabbim Sen Bilirsin"

Aksüğür, İ., (1981), "1981 "Yeni Eğilimler" sergisi ışığında cağdaş Türk sanatı ve eleştiri" , Milliyet Sanat, Sayı:34, Sayfa: 34

Görsel 9. Handan Börtüçene, "Kafesten Çıkamayan Kadın", 1981

Aksüğür, İ., (1981), "Yeni Eğilimler" sergisi ışığında cağdaş Türk sanatı ve eleştiri", Milliyet Sanat, Sayı:34, Sayfa: 37

Görsel 10. Nur Koçak, Posta Sanatı, 1981

Aksüğür, İ., (1981), "Yeni Eğilimler" sergisi ışığında cağdaş Türk sanatı ve eleştiri", Milliyet Sanat, Sayı: 34, Sayfa: 32